

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDÎ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

16.Ekim.2016, Pazar - Sayfa 1
(Dersler öğle namazından bir saat önce başlar)

Türkçe Tercüme & Şerhi
Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012
Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir
Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

Eser Hakkında

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

Ses kayıtları ve Ders notlarına
www.sifadersleri.com
adresinden ulaşabilirsiniz.

DERS KONUSU:

- 1. BÖLÜM:** Yüceler Yücesi Cenâb-ı Hakk'ın Resûl-i Ekrem'in Şân ve Şerefini Yüceltmesi
- 3. KISIM:** Resûl-i Ekrem'in Allah Katındaki Üstün Değeri
- 3. FASIL:** İsrânın Mâhiyeti, Mi'râc'ın Ruhla mı, Bedenle mi Olduğu?

Arapça Kaynak sf. 239
Türkçe Tercüme, Cilt.1 - sf. 397

Mi'râc, Ruh ve Bedenle Oldu

Bu görüşlerden doğru ve sahîh olanı, en doğrusunu yine de Allah bilir, Mi'râc'ın baştan sona kadar, Resûlullah uyanırken, onun bedeni ve rûhu ile yapıldığıdır. Âyet-i kerîme, sahîh hadisler ve bunların birbiriyle mukayesesini de bunu gösterir. Delilleri birbiriyle bağdaştırma imkânı bulundukça, metinden anlaşılan mâna bırakılıp mecâza ve te'vile gidilmez. Mi'râc'ın, Peygamber Efendimiz'in bedeni ve rûhu ile uyanırken olması, aklen ve dinen muhal değildir. Şâyet Mi'râc uyanırken değil de uykuda olsaydı, Cenâb-ı Hak: "Bir gece kulunu Mescid-i Harâm'dan alıp Mescid-i Aksâ'ya götürdü" demek yerine, "Bir gece kulunun rûhunu götürdü" derdi. Ama öyle dememiş, "kulunu götürdü" demiştir.

"Göz ne şaştı, ne de haddinden aştı."¹ âyet-i kerîmesi de Mi'râc'ın rûh ile değil, beden ile olduğunu gösterir.

Eğer Mi'râc uykuda meydana gelseydi, bu, Resûlullah'ın peygamberliğine bir delil ve mucize olmazdı. Üstelik kâfirler de uykuda meydana gelen böyle bir olayı yadırgamaz, Resûlullah Efendimiz'i yalanlamazlardı; îmân henüz gönüllerine yerleşmeyen yeni Müslümanlar da Mi'râc'ı duyunca dinden dönmez, kendilerini azaba sürükleyecek büyük bir günahı işlemezlerdi. Çünkü bu tür rüyalar hiçbir zaman yadırganmaz.

Mekkeliler Mi'râc olayını duydukları zaman, Resûlullah Efendimiz'in bedeniyle ve uyanırken meydana gelen bir olaydan bahsettiğini anladılar. Enes ibni Mâlik'in rivâyet ettiği hadiste geçtiği üzere, Peygamber aleyhisselâmın Beytü'l-Makdis'te, diğer rivâyetlerde ise semâda peygamberlere namaz kıldırması, Cebrâil aleyhisselâmın ona Burak'ı alıp getirmesi, göklere yükselip semâ kapılarının açılması istendiği zaman, meleklerin Cebrâil'e "Yanıdaki kim?" diye sorması, onun "Muhammed" diye cevap vermesi, Peygamber Efendimiz'in diğer peygamberlerle karşılaşıp konuşması, peygamberlerin ona hoş geldin demesi, beş vakit namazın farz kılınması meselesinde Hz. Mûsâ ile konuşması, işte bütün bunlar Mi'râc'ın uyanırken ve bedenle meydana geldiğini göstermesi sebebiyle bu olayı duyanlar büyük bir imtihan geçirmişlerdir.

قال المؤلف: والحق من هذا والصحيح - إن شاء الله - أنه إسرائاً بالجسد والروح في القصة كلها ، وعليه تدل الآيات ، وصحيح الأخبار ، والاعتبار ، ولا يُعدّل عن الظاهر والحقيقة إلى التأويل إلا عند الاستحالة ، وليس في الإسرائ بجسده وحال يقظته استحالة ؛ إذ لو كان مناماً لقال : برّوح عبده ، ولم يقل : ﴿ يَعْبُدْهُ ﴾ . وقوله تعالى : ﴿ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى ﴾ [النجم : ١٧] ، ولو كان مناماً لما كانت فيه آية ولا معجزة ، ولما استبعده الكفار ، ولا كذبوه فيه ، ولا ارتدّ به ضعفاء من أسلم ، وافتنّوا به ؛ إذ مثل هذا من المنامات لا يُنكر ؛ بل لم يكن ذلك منهم إلا وقد علموا أنّ خبره إنما كان عن جسمه وحال يقظته ، إلى ما ذكر في الحديث من ذكر صلاته بالأنبياء بيت المقدس في رواية أنس - أو [في] السماء على ما روى غيره - وذكر مجيء جبريل له بالبراق ، وخبر المعراج ، واستفتاح السماء ؛ فيقال : مَنْ معك؟ فيقول : محمد ، ولقائه الأنبياء فيها ، وخبرهم معه ، وترجيئهم به ، وشأنه في فرض الصلاة ومراجعته مع موسى في ذلك .

1. Necm 53/17.

٤٥٥ - وفي بعض هذه الأخبار: «فأخذ - يعني جبريل - بيدي فعرج بي إلى السماء...»^(٣).

٤٥٥ م - إلى قوله: «ثم عرج بي حتى ظهرت بمستوى أسمع فيه صريف الأقلام»^(١) وأنه وصل إلى سِدْرَةِ الْمُتَهَي، وأنه دخل الجنة، ورأى فيها ما ذكره.

٤٥٦ - قال ابن عباس: هي رؤيا عَيْنِ رَأَى النَّبِيَّ ﷺ لَا رُؤْيَا مَنَامٍ^(٢).

٤٥٧ - وعن الحسن فيه: «بينما أنا نائم»^(٣) في الحجر إذ جاءني جبريل فهمزني بعقبه، فقمْتُ فجلستُ فلم أَر شيئاً، فعدتُ لمَضْجَعِي - فذكر ذلك ثلاثاً - فقال في الثالثة: «فأخذ بعَضِدِي فجَرَّنِي إلى باب المسجد فإذا بدابة». وذكر خبر البراق^(٤).

Mi'râc'ın anlatıldığı bir hadiste Resûl-i Ekrem Efendimiz'in: "Cebrâil elimi tuttu ve beni semâya çıkardı." diye söze başlayıp "Cebrâil beni öyle yüksek bir yere çıkardı ki, orada kazâ ve kaderi yazan kalemin cızırtılarını duymaya başladım."¹ buyurması, onun Sidretülmuntehâ'ya varıp Cennet'e girmesi ve haber verdiği şeyleri orada görmesi de Mi'râc'ın hem ruh hem de bedenle olduğunu gösterir.

Abdullah ibni Abbâs şöyle demiştir:

"Mi'râc, Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in rüyâda gördüğü bir şey değil, mübârek gözleriyle gördüğü bir olaydır."²

Mi'râc'ın Uyanıkken Olduğunun Diğer Delilleri

Tâbiîn âlimlerinden Hasan-ı Basrî'nin rivâyet ettiği Mi'râc hadisinde Resûl-i Ekrem Efendimiz şöyle buyurmuştur:

"Ben Hicr'de³ uyuyordum. Cebrâil yanıma gelip topuğuyla bana dokundu. Doğrulup oturdum, fakat bir şey görmedim, tekrar uykuya daldım." Peygamber aleyhisselâm bunun üç defa olduğunu belirttikten sonra sözüne şöyle devam etti: "Üçüncüsünde Cebrâil kolumdan tuttu ve beni Mescid-i Harâm'ın kapısına götürdü. Bir de baktım ki, orada bir hayvan duruyor." Daha sonra Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem Burak ile olan yolculuklarını anlattı.⁴

1. Buhârî, Salât 1, nr. 349, Hacc 76, nr. 1636, Enbiyâ 5, nr. 3342; Müslim, İmân 263, nr. 163.

2. Buhârî, Menâkıbü'l-Ensâr 42, nr. 3888, Kader 10, nr. 6613.

3. Hicr, Kâbe ile Hatîm denilen ve Kâbe'nin kuzeyinde bulunan yarım daire şeklindeki duvar arasında kalan ve altın oluğun altına rastlayan yerdir.

4. İbni Hişâm, es-Sîretü'n-nebeviyye (Sekkâ), II, 38.

٤٥٨ - وعن أمّ هانئ: ما أُسْرِيَ برسول الله ﷺ (ب/٥٠) إلا وهو في بيتي ، تلك الليلة صلى العشاء الآخرة ، ونام بيننا ، فلما كان قبيل الفجر أهبّنا رسول الله ﷺ ، فلما صلى الصبح وصلينا قال : «يا أمّ هانئ! لقد صليتُ معكم العشاء الآخرة كما رأيت بهذا الوادي ، ثم جئتُ بيتَ المقدس فصليتُ فيه ، ثم صليت الغداةَ معكم الآن كما تَرَوْنَ»^(٥) . وهذا بَيِّنٌ في أنه بجسمه .

٤٥٩ - وعن أبي بكر - من رواية شدّاد بن أوس عنه - أنه قال للنبي ﷺ ليلة أُسْرِيَ به : طلبتُك يا رسولَ الله! البارحةَ في مكانك فلم أجِدْكَ . فأجابه : إن جبريلَ - عليه السلام - حمّله^(١) إلى المسجد الأقصى^(٢) .

Peygamber Efendimiz'in amcasının kızı Ümmü Hânî⁵ de Mi'râc olayını şöyle anlatmıştır:

“Mi'râc gecesi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem benim evimdeydi. O gece yatsı namazını kılıp bizde uyudu. Sabah namazından biraz önce bizi uyandırdı. O da, biz de namazlarımızı kıldıktan sonra⁶ şöyle buyurdu:

‘Ümmü Hânî! Bildiğin gibi yatsı namazını sizinle beraber Mekke’de kıldım. Sonra Beytü'l-Makdis’e gittim ve orada namaz kıldım. Ardından da gördüğün gibi sabah namazını sizinle beraber kıldım.”¹

Bu rivâyet de İsrâ'nın rûh ile değil bedenle olduğunu göstermektedir.

Ashâb-ı kirâmdan Şeddâd ibni Evs'in² (v. 58/678) Hz. Ebû Bekir'den rivâyet ettiğine göre, Ebû Bekir Mi'râc gecesi Resûl-i Ekrem'e: “Yâ Resûlallah! Dün gece seni aradım, fakat her zamanki yerinde bulamadım” deyince, Allah'ın Elçisi ona, Cebrâil aleyhisselâmın kendisini Mescid-i Aksâ'ya götürdüğünü söylemiştir.³

5. Ümmü Hânî, Peygamber Efendimiz'in amcası Ebû Tâlib'in kızı, Hz. Ali'nin kızkardeşi idi. Mekke Fethi'nde Müslüman oldu. O zaman kocası Hübeyre İslâmiyet'i kabul etmeyip kaçtı ve Necran'da kâfir olarak öldü. Peygamber aleyhisselâm, Ümmü Hânî ile evlenmek istedi, fakat Ümmü Hânî çok sayıda çocuğu olduğunu, bu yüzden Resûl-i Ekrem'in rahat edemeyeceğini söyleyerek bu teklifi kabul etmedi.

6. Mekke Fethi'nden sonra Müslüman olduğu bilinen Ümmü Hânî'nin, hicretten önce meydana gelen Mi'râc sırasında namaz kıldığından söz etmesi, onun daha önce Müslüman olduğunu açıkça göstermektedir. Ümmü Hânî'nin Müslümanlığını gizlemesinin sebebi, kocası Hübeyre'nin ileri gelen İslâm düşmanlarından biri olması ve eşinin İslâmiyet'i kabul etmesine şiddetle karşı çıkmasıydı.

1. İbni Hişâm, *es-Sîretü'n-nebeviyye* (Sekkâ), I, 43; İbni Sa'd, *et-Tabakâtü'l-kübrâ*, I, 215.

2. Şeddâd ibni Evs hakkında bilgi için bk. I, 361.

3. Bezzâr, *Müsned* (Mahfûzurrahmân), VIII, 410; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefi), VII, 283, nr. 7142; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, I, 73.

٤٦٠ - وعن عُمر [رضي الله عنه] قال: قال رسول الله ﷺ: «صَلَّيْتُ لَيْلَةَ أُسْرِي بِي فِي مَقْدَمِ الْمَسْجِدِ ، ثُمَّ دَخَلْتُ الصَّخْرَةَ فَإِذَا بِمَلَكٍ قَائِمٍ مَعَهُ آيَةُ ثَلَاثٍ . . .» وَذَكَرَ الْحَدِيثَ (٣).

وهذه التصريحات ظاهرة غير مستحيلة ، فتَحَمَّلُ عَلَى ظَاهِرِهَا .

٤٦١ - وعن أَبِي ذَرٍّ ، عَنْهُ ﷺ: «فُرِجَ سَقْفُ بَيْتِي وَأَنَا بِمَكَّةَ ، فَنَزَلَ جَبْرِيلُ ، فَشَرَحَ صَدْرِي ، ثُمَّ غَسَلَهُ بِمَاءِ زَمْزَمَ . . .» إِلَى آخِرِ الْقِصَّةِ «ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي ، فَعَرَجَ بِي» (٤).

٤٦٢ - وعن أَنَسٍ : «أَتَيْتُ فَأَنْطَلَقُوا بِي إِلَى زَمْزَمَ ، فَشَرَحَ عَن صَدْرِي» (٥).

Hız. Ömer radiyallahu anının rivâyetine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Mi’râc’a çıktığım gece Mescid-i Aksâ’nın ön tarafında namaz kıldım. Sonra oradaki kayanın altında bulunan mescide girdim. Bir de baktım ki, elinde üç bardak bulunan bir melek orada duruyor.

Meleğin elindeki bardaklar süt, şarap ve bal bardaklarıydı. Benzeri bir rivâyet, Mi’râc olayının anlatıldığı ilk bahiste şöyle geçmişti: “Mescid-i Aksâ’ya girip iki rek’at namaz kıldıktan sonra dışarı çıktım. O sırada Cebrâil bana, birinde şarap, diğerinde süt bulunan iki bardak getirdi. Ben içinde süt olan bardağı aldım. Bunun üzerine Cebrâil bana: ‘Fıtrata uygun olanı seçtin.’ dedi.”

Bu açıklamalar, Mi’râc’ın rüyâ hâlinde değil uyanıkken meydana geldiğini açıkça göstermekte olup aklen ve şer’an muhal değildir. Bu sebeple de te’vile gidilmeden zâhirine göre yorumlanır.

Ebû Zer el-Gıfârî⁴ radiyallahu anının rivâyetine göre Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem: “Ben Mekke’de iken evimin tavanı yarılıverdi. Cebrâil aleyhisselâm indi. Göğsümü yardı ve içini Zemzem suyu ile yıkadı.” diye Mi’râc kıssasını anlatmaya başlamış, daha sonra da “Cebrâil elimden tutup beni semâya çıkardı.” diye sözüne devam etmiştir.¹

Enes ibni Mâlik’in rivâyetinde de Peygamber Efendimiz: «أَتَيْتُ فَأَنْطَلَقُوا بِي إِلَى زَمْزَمَ، فَشَرَحَ عَنْ صَدْرِي» “Beni alıp Zemzem suyuna getirdiler; göğsümü yardılar.” diye bu olayı anlatmıştır.²

4. Ebû Zer el-Gıfârî hakkında bilgi için bk. I, 311.

1. Buhârî, Salât 1, nr. 349, Hacc 76, nr. 1636, Enbiyâ 5, nr. 3342; Müslim, İmân 263, nr. 163

2. Müslim, İmân 260, nr. 162.

Beytü'l-Makdis Gözlerinin Önünde

Ebû Hüreyre radiyallahu anhin rivâyetine göre de Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Mi'râc dönüşü kendimi Kâbe'de Hicr mevkiinde buldum. Mekkeliler bana İsrâ seyahatinde gördüklerimi soruyorlardı; hâfızamda iyice tutamadığım şeyleri anlatmamı istiyorlardı. Hayatımda hiç olmadığı kadar büyük bir tedirginlik ve üzüntü yaşadım. Derken Allah Teâlâ aradaki engelleri kaldırıp Beytü'l-Makdis'i gözümün önüne getirdi; ben de ona bakarak Kureyşlilerin sorduğu sorulara cevap verdim.”³

Mi'râc dönüşünde, Resûlullah'ın gözünün önüne Beytü'l-Makdis'in getirildiğine ve ona bakarak Mekkelilerin sorularına cevap verdiğine dâir Câbir ibni Abdillâh radiyallahu anhümâdan da böyle bir hadis rivâyet edilmiştir.⁴

Hiz. Ömer radiyallahu anhin, Resûl-i Ekrem'den Mi'râc'a dâir rivâyet ettiği hadiste Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur: «ثُمَّ رَجَعْتُ إِلَى خَدِيجَةَ، وَمَا تَحَوَّلْتُ عَنْ جَانِبِهَا» “Mi'râc'tan döndükten sonra Hatice'nin yanına gittim; o, yanından ayrıldığı vaziyette uyuyordu, daha bir yanından diğer yanına dönmemişti.”⁵

٤٦٣ - وعن أبي هريرة: «لقد رأيتني في الحجر، وقریش تسألني عن مسرأي، فسألني عن أشياء لم أثبتها، فكربت كرباً ما كربت مثله قط، فرفعه الله لي أنظر إليه»^(٦).

٤٦٤ - ونحوه عن جابر^(١).

٤٦٥ - وقد روى عمر بن الخطاب [رضي الله عنه] في حديث الإسراء عنه ﷺ أنه قال: «ثم رجعت إلى خديجة وما تحولت عن جانبها»^(٢).

3. Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr 41, nr. 3886; Tefsîr 17/3, nr. 4710; Müslim, İmân 278, nr. 172.

4. Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr 41, nr. 3886; Tefsîr 17/3, nr. 4710; Müslim, İmân 278, nr. 172.

فصل

فِي إِبْطَالِ حُجَجِ مَنْ قَالَ : إِنَّهَا نَوْمٌ

احتجُّوا بقوله تعالى: ﴿وَمَا جَعَلْنَا الرُّيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ﴾
[الإسراء: ٦٠] ، فسمّاها رؤيا.

4. Mi'râc Uykuda Oldu Diyenlerin Tenkidi

Mi'râc'ın uyku hâlinde olduğunu ileri sürenler şu âyete dayanırlar: “Mi'râc'da sana gösterdiğimiz o görüntüleri (rüyâyı) insanları sadece sınamak için ortaya koyduk.”¹ Ve Allah Teâlâ'nın bu olaydan “rüyâ” diye sözettiğini belirtirler.

Mi'râc'ın rüyâda olduğunu iddia edenler, bu sözle şunu anlatmak isterler: “Görme” işi uykuda olmuşsa, bunun mastarı “rüyâ”dır; uyanırken olmuşsa, bunun mastarı da “rü'yet”tir. Âyette rüyâ dendiğine göre, Mi'râc rüyâda olmuştur. Bunun hep böyle olmadığını Süheylî *er-Ravzu'l-ünûf*'te (III, 415-416) ispat etmiştir.²

“Esrâ” ve “Fitne” Kelimeleri Ne İfâde Eder?

Biz de şöyle diyoruz: Âyet-i kerîmedeki “Bir gece kulunu götüren Allah” ifâdesi³ bu iddiayı reddeder; çünkü uykuda yapılan bir yolculuk için “esrâ: götürdü” kelimesi kullanılmaz.

قلنا: قوله [سبحانه وتعالى]: ﴿الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ﴾ [الإسراء: ١] يرده؛
لأنه لا يُقال في النوم: أَسْرَى.

1. İsrâ 17/60.

2. Ayrıca bk. Hafâcî, *Nesîmü'r-riyâz [Atâ]*, II, 112.

3. İsrâ 17/1.

وقوله: ﴿فِتْنَةٌ لِلنَّاسِ﴾. يُؤَيِّدُ أَنَّهَا رُؤْيَا عَيْنٍ ، وَإِسْرَاءُ شَخْصٍ^(۳)؛ إِذْ لَيْسَ فِي الْحُلْمِ فِتْنَةٌ. وَلَا يَكْذِبُ بِهِ أَحَدٌ؛ لِأَنَّ كُلَّ أَحَدٍ يَرَى مِثْلَ ذَلِكَ فِي مَنَامِهِ مِنَ الْكَوْنِ فِي سَاعَةٍ وَاحِدَةٍ فِي أَقْطَارٍ مُتَبَايِنَةٍ.

على أَنَّ الْمَفْسَّرِينَ قَدْ اخْتَلَفُوا فِي هَذِهِ (أ/۵۱) آيَةٍ؛ فَذَهَبَ بَعْضُهُمْ إِلَى أَنَّهَا نَزَلَتْ فِي قَضِيَّةِ الْحُدَيْبِيَّةِ ، وَمَا وَقَعَ فِي نَفُوسِ النَّاسِ مِنْ ذَلِكَ. وَقِيلَ غَيْرُ هَذَا. وَأَمَّا قَوْلُهُمْ: إِنَّهُ قَدْ سَمَّاهَا فِي الْحَدِيثِ مَنَامًا.

Bir de, onların delil olarak kullandıkları âyet-i kerîmedeki “insanları sadece sınamak için”⁴ ifâdesi, Mi'râc'ın uyanırken gözle görülen bir olay, bedenle yapılan bir seyahat olduğunu gösterir. Ayrıca rüyâda görülen bir şey “deneme vesilesi” yapılamaz; rüyâda olup bitenleri de kimse yalanlamaz. Çünkü herkes rüyâsında, belli bir zaman diliminde uzak diyarlara seyahat ettiğini görür.

Bununla beraber müfessirler “Mi'râc'da sana gösterdiğimiz o görüntüleri (rüyâyı) insanları sadece sınamak için ortaya koyduk.”⁵ âyetinin tefsirinde farklı görüşler ileri sürmüşlerdir. Bir kısmı bu âyetin Hudeybiye Antlaşması'nın Müslümanların aleyhinde gibi görünen bazı maddeler ihtivâ etmesi ve o yıl Mekke'ye girememenin sahâbîleri üzmesi dolayısıyla indiğini ifâde etmiş,⁶ bir kısmı da Peygamber aleyhisselâmın Bedir Gazvesi öncesi gördüğü rüyâ üzerine indiğini söylemiştir.

“Hani Allah sana rüyânda o düşmanları az gösteriyordu. Eğer onları sana çok gösterseydi, korkup dağılır ve savaşıp savaşmama konusunda birbirinizle anlaşmazlığa düşerdiniz. Ama Allah sizi bundan korudu. Şüphesiz O, kalplerde olan her şeyi bilir.”¹

4. İsrâ 17/60.

5. İsrâ 17/60.

6. Resûl-i Ekrem Efendimiz hicretin 6. yılında (m. 628), rüyâsında Kâbe'yi tavaf ettiğini görmüştü. O yıl umre yapmak için 1400 sahâbîsi ile Medine'den yola çıkmış, fakat

Mekkeliler onları şehre sokmadığı için Hudeybiye mevkiinde konaklamış ve orada Mekkelilerle bir sulh antlaşması yapmışlardı. Hudeybiye Antlaşması'nın İslâmiyet'in lehine olan bazı maddelerini Müslümanların aleyhinde zanneden Hz. Ömer gibi bazı sahâbîler buna çok üzülmüş, Hz. Ömer bu maddeleri kabul etmemesi için Resûl-i Ekrem'e defalarca başvurmuştu.

1. Enfâl 8/43.